

*Aloite on Vasemmistofoorumin julkaisusarja,
jossa tutkijat ja muut toimijat esittävät tiiviitä
ja perusteltuja yhteiskunnallisia avauksia.*

2 / 2015

Velkasovittelu Euroopassa

Vasemmistofoorumi

Velkakriisi on ratkaistava

Tässä aloitteessa esitetään eurooppalaisen velkasovittelun järjestämistä. Sovittelun tarkoituksena on luoda läpinäkyviin kriteereihin nojaava talousohjelma, joka mahdollistaa velkakriisimaille taloudellisen tulevaisuuden. Sovittelu on periaatteessa yksittäinen osapuolten välinen sopimus. Tällainen sopimus tulisi kuitenkin nähdä osana prosessia, joka johtaa pysyvän eurooppalaisen velkasovittelumekanismin luomiseen.

Velkasovittelun tarpeen taustalla on Euroopan ”perifeeristen” kansantalouksien kohtuuttomaksi paisunut julkisen velan taakka. Tilanne on akuutein Kreikassa, mutta asia koskee myös muita euromaita. Kyse on myös laajemmin tarpeesta luoda kestävämpiä instituutioita Euroopan Unioniin ja rahaliittoon.

Velanhoito kriisimaille sanelluilla ehdoilla tekee elvyttävän politiikan käytännössä mahdollottomaksi. Julkisen velan maksuehtoihin on saatava kestävä poliittinen ratkaisu, joka ei ole ainoastaan velkojen ehdoilla tehty. Myös yksityiset rahastot on saatava sitoutumaan ratkaisuun.

TEPPO ESKELINEN

Teppo Eskelinen on yhteiskuntatieteiden tohtori, joka on tutkinut erityisesti poliittisen talouden kysymyksiä.

Velkasovittelun eräänlaiseksi historialliseksi referenssipisteeksi voidaan ottaa Lontoon velkakonferenssi vuodelta 1953, jossa sodanjälkeisen Saksan velkataakkaa ja maksuehtoja helpotettiin rajusti. Tavoitteena oli mahdollistaa Saksalle kestävä taloudellinen tulevaisuus. Velkasovittelussa onkin ennen kaikkea kyse poliittisesta tahtotilasta.

Velkasovittelun lähtökohtana täytyy olla velkataakan selvä laskeminen ja velkojen maksun sitominen sellaisiin ehtoihin, jotka mahdollistavat talouden elpymisen. Keskeistä on taata riittävän pitkä tauko velanhoidokuluihin, luopua kiristävän talouspolitiikan vaatimisesta, leikata velkoja riittävästi ja sitoa velanmaksu talouden kasvuun. Maksuehtoihin tulisi myös liittää sosiaalisia varauksia, jotka takaavat sen, että velkojen lyhentäminen ei romahduta hyvinvointia tuhoisasti.

Velkasovittelu on osa laajempaa riittävän kysynnän ja investointitason takaavaa taloudellista ratkaisua. Se ei yksin riitä nostamaan Eurooppaa jaloilleen. Tarvitaan laajempaa instituutioiden uudistamista. Kriittisintä on luopua nykyisten talousohjelmien kiristäväs-
tä talouslinjasta. Vallitsevassa poliittisessa ilmapii-
rissä velkasovittelun yksi funktio onkin myös olla takuu sille, ettei velan varjolla voida vaatia haitallista talouspolitiikkaa.

Velka on politiikkaa

”Edessämme oleva vaara on siis Euroopan kansojen elintason romahdus. [...] Ihmiset eivät koskaan kuole hiljaa. Nälkä johtaa yhden apatiaan ja toivottomuuteen, toiset hermoston epävakauteen, hysteriaan ja hulluun epätoivoon. Nämä ihmiset ahdingossaan saattavat tuhota sen, mitä järjestäytyneestä yhteiskunnasta on jäljellä ja upottaa koko sivilisaation, yrittäessään epätoivoisesti tyydyttää pakottavat tarpeensa. Meidän tulisi yhdistää kykymme, rohkeutemme ja idealismimme tämän vaaran torjumiseksi.” (John Maynard Keynes, 1919).¹

Eurooppa on kärsinyt raskaasta taloudellisesta lamasta jo yli puoli vuosikymmentä. Pahiten kärsineessä Kreikassa bruttokansantuote on supistunut kriisin alkamisen jälkeen yli neljänneksen. Koko euroalueen talous kasvoi yli prosentin viimeksi kahdeksan vuotta sitten.

Kriisin taloudellisessa keskiössä on ollut valtionvelka, erityisesti Etelä-Euroopan maissa. Joissakin maissa velan kasvun on käynnistänyt yksityissektorin kuplan puhkeaminen, toisissa pankkien pelastaminen, kolmansissa heikko veronkantokyky.

Yhteistä näille maille kuitenkin on, että tilanteen kriisiytyminen johtuu kahdesta ulkoisesta tekijästä:

1) Tilannetta on vaikeuttanut euron institutionaalinen rakenne. Viimekätisen rahoittajan puuttuminen lisää lainarahan riskialtiutta: sijoittajat tietävät, ettei hallituksilla välttämättä ole mahdollisuuksia maksaa vel-

kakirjojen haltijoille. Näin ollen sijoittajien hermostuneisuus on kasvattanut ”rahan hintaa” hyvin äkillisesti. EKP:n poikkeustoimilla korkotasoa on saatu laskettua, mutta velkasuhteet ovat yleisen talouskehityksen vuoksi pysyneet korkeina.

2) Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n muodostama ”Troikka” on vaatinut velkakriisimailta raskaita säästöohjelmia hätärahoituksen ehtona. Kyse on poliittisesta valinnasta: rahoituksen ehdot olisi voitu rakentaa myös joustavammista lähtökohdista. Säästöohjelmat ovat johtaneet talouden romahdukseen.

Yhteistä Etelä-Euroopan kriisimaille on myös valtionvelan heikko oikeutus: näissä maissa velkaantuminen ei ole näkynyt kehittyneinä tulonsiirtoina, julkisina palveluina tai yhteiskunnan perusinfrastruktuurin parantumisena.

¹ *The economic consequences of peace.* 1919. Lontoo: Hartcourt.

Euroopan taloudellinen ja sosiaalinen tilanne

Etelä-Euroopan taloudellinen syöksy on johtanut vakaviin sosiaalisiin ja humanitaarisiin ongelmiin. Talouskriisin vaikutukset näkyvät esimerkiksi asunnottomien, ruoka-apua tarvitsevien ja työttömien määrän merkittävänä kasvuna. Terveystilanteen taso on romahtanut ja sen myötä tautiepidemiat lisääntyneet.

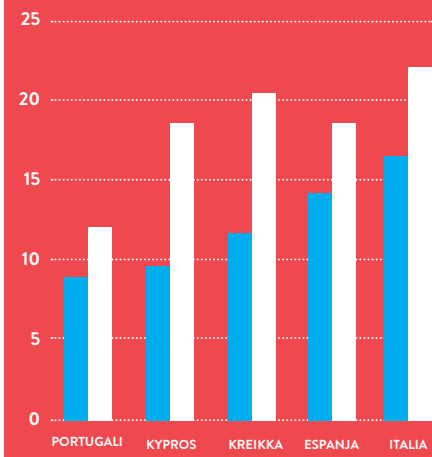
Euroopan tulevaisuuden kannalta kriittisin kysymys lienee kuitenkin kokonaisen nuorisosukupolven ”menettäminen”. Talouskriiseillä on tunnetusti vakavia ylisukupolvisia vaikutuksia. Nykyinen kriisi tulee varmasti vaikuttamaan epäsuorasti Etelä-Euroopassa vielä kymmenien vuosien kuluttua. Esimerkiksi Kreikassa köyhyydessä elävien lasten osuus kasvoi viidessä vuodessa 23 prosentista 40,5 prosenttiin.²

Luonnollinen seuraus kriisistä on ollut myös yhteiskunnallinen epävakaus. Eurokriisiä olisi virheellistä tulkita ainoastaan taloudellisenä kriisinä. Taloudelliset mittarit epäonnistuvat kuvaamaan sosiaalisen perusrakenteen murtumista, joka vaivaa erityisesti Kreikkaa, mutta myös muita kriisimaita ku-

ten Espanjaa. Eurokriisin ratkaisemisessa on kyse Euroopan tulevaisuudesta. Talouskuriin kiinni pitäminen romuttaisi Euroopan Unionin taloudellisen, sosiaalisen ja moraalisen perustan.

15-24 -vuotiaita työmarkkinoiden ja koulutuksen ulkopuolella

(prosenttia 2008 ■ ja 2013 ■)

2 UNICEF: *Children of the recession. The impact of the economic crisis on child well-being in rich countries.*
<http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/rc12-eng-web.pdf>

Kriisi ja kriisinhoito

Pahiten kärsineen Kreikan velkaongelman kärjistymisen alkuhetkenä voidaan pitää huhtikuuta 2009, jolloin EU:n komissio päätti asettaa maan ”liiallisen alijäämän proseduriin” eli poliittiseen tarkkailuun. Kreikan velka/BKT -suhde oli tuolloin 125 prosenttia. Proseduurista ilmoittaminen sai yksityisen rahan pakenemaan, ja valtionvelan jälleenrahoituksesta tuli kestävämmän kallista. Kreikka tarvitsi rahoitusta halvemmalla korkotasolla. Tätä tarvetta varten perustettiin ”tukipaketit”, joita myöhemmin tarvitsivat myös Portugali, Irlanti, Espanja ja Kypros.

Tukipakettien keskeinen funktio oli yksityisen sektorin saatavien varmistaminen. Näin pankkituella on eliminoitu jälkikäteen yksityiset riskit, joita pankit ottivat lainoittaessaan Kreikkaa. Eri arvioiden mukaan 75-90 prosenttia pelastuspakettirahoituksesta kulkeutui pankeille.⁴

Vuonna 2012 velkakriisin hoidossa omakuttiin periaatteessa toinen strategia, jota on kutsuttu ”sijoittajavastuuksi”: yksityisiä saatavia leikattiin. Suurin osa yksityissektorin

saatavista oli kuitenkin jo pelastettu aikaisempien tukioperaatioiden myötä. Velkakirjojen jälkimarkkina-arvo oli myös laskenut huomattavasti.

Velkajärjestelyn ulkopuolelle pystyivät jättäytymään niin sanotut ”korppikotkarahastot”⁵, jotka hyötyivät tästä muita toimia koskeneesta leikkauksesta. Samaa etua ei ollut esimerkiksi kreikkalaisilla eläkerahas-

“

Tukipaketeilla on eliminoitu jälkikäteen yksityiset riskit, joita pankit ottivat lainoittaessaan Kreikkaa. Eri arvioiden mukaan 75- 90 prosenttia pelastuspakettirahoituksesta kulkeutui pankeille.

4 http://jubileedebt.org.uk/wp-content/uploads/2015/01/Six-key-points-about-Greek-debt_01.15.pdf; http://www.attac.at/fileadmin/_migrated/content_uploads/backgroundmaterial_bailout_english.pdf

5 Korppikotkarahastot (”vulture funds”) ovat yksityisiä rahastoja, jotka ovat erikoistuneet arvoaan menettäneiden valtionvelkakirjojen hankkimiseen jälkimarkkinoilta ja täyden saatavan näistä velkakirjoista vaatimiseen oikeuteitse.

toilla ja muutamalla kreikkalaisella pankilla, jotka Kreikan valtio päätyi pelastamaan. Eläkkeitä menetettiin.

Ennen vuoden 2012 velkajärjestelyä Kreikan valtionvelka oli 162 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Nyt se on 174 prosenttia. Kreikan valtionvelasta noin 80 prosenttia on tällä hetkellä velkaa velkojen troikalle: IMF:lle, Euroopan Unionin maille ja Euroopan keskuspankille. Velkojen sovitelussa on siis pitkälti kyse julkisten instituutioiden välisistä neuvotteluista.

Ennen ohjelmien aloittamista kriittiset äänet varoittelivat, että talouskuri tuhoaisi talouden ja kasvattaisi köyhyyttä ja työttömyyttä räjähdysmäisesti, minkä lisäksi velkasuhde kasvaisi. Nämä kaikki ennustukset ovat käyneet toteen.

“

Ennen vuoden 2012 velkajärjestelyä Kreikan valtionvelka oli 162 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Nyt se on 174 prosenttia.

“

Euroopan velkakriisiä ryhdyttiin ratkomaan samankaltaisella menetelmällä, jolla kehitysmaiden velkakriisiä ratkottiin 1980–90-luvuilla.

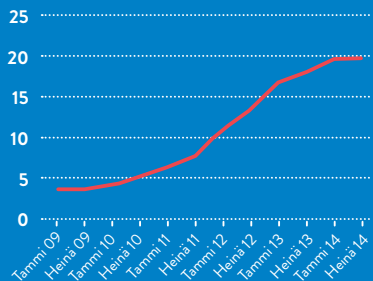
Valittu politiikka on perustunut kolmeen raskaaseen virheeseen. Ensinnäkin on uskottu, että korkea velkataakkaa voitaisiin keventää pyrkimällä budjettilyijäämiin. Toiseksi on uskottu kiristävän talouspolitiikan kykyyn luoda talouskasvua. Kolmanneksi kilpailukykyä on pyritty lisäämään yksipuolisesti työvoiman yksikkökustannuksia vähentämällä.

Tilanteessa on erityisen valitettavaa, että aiemmista kokemuksista ei ole opittu juuri mitään. Euroopan velkakriisiä ryhdyttiin ratkomaan samankaltaisella menetelmällä, jolla kehitysmaiden velkakriisiä ratkottiin 1980–90-luvuilla. Velkaantuneille maille määrättiin tiukka talousohjelma, jossa pyrittiin budjettilyijäämiin velkojen maksamiseksi. Lisäksi yksityiset velat pyrittiin muuttamaan julkisiksi: pankkien saatavat priorisoitiin. 2000-luvulle tultaessa tämä strategia oli osoittautunut täysin kestäättömäksi.

Ei olekaan sattumaa, että Latinalaisen Amerikan maat, joilla on omaa kokemusta

velkakriiseistä ja niiden hoidosta, varoittivat IMF:n sisällä Kreikan lainaohjelmasta. ”Ohjelman riskit ovat valtavia [...] Sitä voi pitää yhtä hyvin Kreikan yksityisten velkojien pelastuspakettina kuin Kreikan pelastamisena, jonka täytyy käydä läpi kuristava rakennus- ja investointiohjelma.” (Nogueira Batista, Brasilian edustaja IMF:n johtokunnassa 9.5.2010 kokouksessa). ”On hyvin todennäköistä että Kreikan tilanne on pahempi tämän ohjelman toimeenpanon seurauksena” (Pablo Andrés Pereira, Argentiinan edustaja IMF:n johtokunnassa samassa kokouksessa).⁶

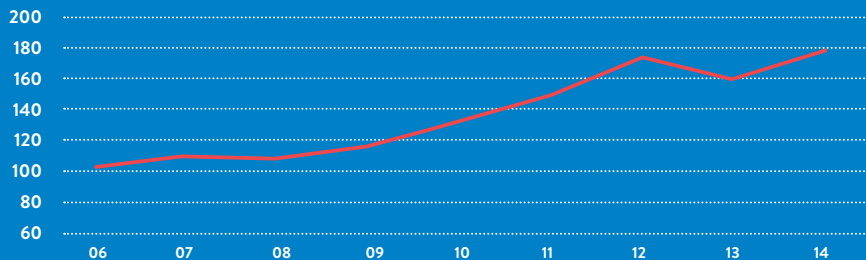
Pitkäaikaistyöttömyys Kreikassa

“

Kaikki kriittisten äänien esittämät varoitukset ovat käyneet toteen.

Kreikan valtion velka-asteiden kehitys

6 <http://stream.wsj.com/story/latest-headlines/SS-2-63399/SS-2-348445/>

Kohti kestäviä ratkaisuja

Ongelman ratkaisemisen ensimmäinen askel on myöntää, että valittu linja on epäonnistunut. Köyhtyneiden ja velkaantuneiden valtioiden on pysyttävä elvyttämään ja investoimaan. Tämä edellyttää kolmenlaisia uudistuksia. Ensinnäkin Euroopan Keskuspankin institutionaalista rakennetta on muutettava niin, että se mahdollistaa julkisen sektorin suoran rahoituksen ja toimii viimekätisenä lainaajana.⁷ Toiseksi on luotava koordinoitu mekanismi, joka takaa riittävän investointien tason euroalueella: tämän vuoksi esimerkiksi Euroopan Investointipankille on ehdotettu uutta mandaattia. Kolmanneksi velkatilanne on ratkaistava hallitusti.

Kreikan uusi valtapuolue Syriza on ollut aloitteellinen velkasovittelun esittäjänä. Puolueen tavoitteena on nimenomaan laaja ”velkakonferenssi”, jossa sovittaisiin valtionvelalle elpymistä tukevat ehdot. Vaatimukselle on luonnollisesti paras kaikupohja muissa velkakriisimaissa, joissa ymmärretään kokemuksesta Euroopan vallitsevan talouspoliittisen linjan toimimattomuus. Irlannin

hallitus osoitti ensimmäisenä tukea Kreikan aloitteelle.⁸ Kestävät ratkaisut edellyttävät kuitenkin tahtotilan syntymistä myös pohjoisessa Euroopassa.

PYSYVÄ INSTITUUTIO / KERTARATKAISU

Useat akateemiset tutkijat ja kansalaisjärjestöjen edustajat ovat jo kauan esittäneet kansainvälisen riippumattoman velkasovittelu-mekanismien luomista.⁹ Kyseessä olisi pysyvä ylikansallinen instituutio, jonka mandaatin jäsenvaltiot hyväksyisivät. Mekanismien avul-

“

Velkasovittelu-
mekanismilla
voitaisiin ratkaista
ylivelkaantumis-
tilanteet tasapuolisesti
ja läpinäkyvästi.

7 Ks. Vasemmistofoorumin Aloite 2/2014 (Euroopan Keskuspankki ja kriisin ratkaisu)

8 <https://euobserver.com/economic/127197>

9 http://www.eurodad.org/files/Eurodad_debt_workout_principles_FINAL.pdf; <http://homepage.univie.ac.at/kunibert.raffer/UNCHAP9F.pdf>

la voitaisiin ratkaista ylivelkaantumistilanteet tasapuolisesti ja läpinäkyvästi. Se myös varmistaisi kohtuullisen tasapainon velkojen ja velallisen välillä sekä velkojen keskinäisen oikeudenmukaisen kohtelun.

Velkasovitteluinstituutio olisi pysyvä, ja sille voitaisiin esittää sovittelupyyntöjä tarpeen mukaan. Sovitteluproseduuria varten nimettäisiin aina molemmille osapuolille kelpaava sovittelijoiden ryhmä. Näin proseduurisi saisi vahvan legitimitetin eivätkä velkojat voisi esittää kansallisten tuomioistuinten kautta vaatimuksia, jotka pyrkivät velkasovittelun linjausten kumoamiseen. Velkasovittelu myös mahdollistaisi eräänlaisen hallitun julkisyhteisön ”konkurssin” Yhdysvaltojen lainsäädännön mallin mukaan.

Pysyvän velkasovittelumekanismin olemassaolo vähentäisi pankkien kannustimia

riskialttiiseen lainaamiseen, koska ne olisivat tietoisia mahdollisista menetyksistä. Itse asiassa on luultavaa, että mikäli kansainvälinen velkasovittelujärjestelmä olisi luotu kehitysmaiden velkakriisin seurauksena, Euroopan tilanne ei olisi kehittynyt niin pahaksi kuin se tänä päivänä on.

Velkoja voidaan sovitella myös kertaluontoisesti. Syriza on useita kertoja viitannut Lontoon vuoden 1953 velkakonferenssiin, jossa järjesteltiin sodasta toipuvan Saksan velkoja.¹⁰ Järjestely mahdollisti Saksan sotien jälkeisen nopean teollisen ja taloudellisen kasvun. Ajatuksena on, että velkojen ja velallisten konferenssi voisi samassa hengessä ratkaista Etelä-Euroopan tilanteen kerta-ratkaisuna.

Näiden mallien välillä ei kuitenkaan tarvitse nähdä ristiriitaa tai perustavanlaatuisia

Velkasovittelumekanismi vähentäisi pankkien kannustimia riskialttiiseen lainaamiseen.

10 Eric Toussaint <http://cadtm.org/Greece-Germany-who-owes-who-1>

“

Viime kädessä kysymys
on siitä, halutaanko
velallismaalle mahdollistaa
taloudellinen tulevaisuus.

valintaa. Pikemmin kertaluontoinen sovittelu voisi luoda pohjan pysyvemmän velkasovitteluinstituution perustamiselle.

KRITEEREJÄ

Saksan vuoden 1953 velkasovittelu on hyvä ja tarpeellinen vertailukohta, koska velanhoidto-ohjelmat ovat luonteeltaan täysin poliittisia ja niiden ratkaisevin ero on tavoitteissa. Viime kädessä kysymys on siitä, halutaanko velallismaalle mahdollistaa taloudellinen tulevaisuus. Viimeaikaisten velkahelpotusohjelmien tavoitteet ovat kuitenkin olleet toisenlaisia: ylläpitää velkakuria, toimia teko-syynä “rakennesopeutusten” vaatimiselle, ja pelastaa pankkisektorin saatavat.

Mitä sitten velanhoidto-ohjelma edellyttää ollakseen taloudellisesti elvyttävä? Listaam tässä viisi keskeistä ehtoa, jotka onnistuneen ratkaisun pitäisi täyttää.

1) Velanmaksuohjelmien talouspoliittisten ehtojen tulisi olla kasvua tukevia. Käytännössä kaikki viimeaikaiset rahoitus- ja velkamittä- töntiohjelmat ovat olleet kiristäviä. Ajatuk-

sena on ollut huonosti perusteltu usko siihen, että valtiot voisivat säästää itsensä ulos kriisistä. Kasvua tukevat ehdot sallivat väljän maksuaikataulun, joka joustaa yleisen talous- tilanteen mukaan. Varsinaisia talouspoliittisia mahdollisuuksia velanmaksuun ei tule kytkä.

2) Velkamittätöintien kertaleikkauksen on oltava riittävä. Kriteerinä täytyy olla se, minkälaisen velkataakan maksuun maalla on varaa, huomioiden vientitulot ja elvyttävien investointien mahdollisuus. On huolehdit- tava siitä, että jälleenrahoituksen ehdot ovat mittätöinnin jälkeen kohtuulliset. Näin väl- tetään tilanne, jossa riittämättömiä velko- jen leikkauksia tehdään yksi toisensa perään. Toki valtionvelan kestävästä tasosta on esi- tetty erilaisia teorioita, jotka ovat usein myös keskenään ristiriitaisia.¹¹ Tämän vuoksi sovit- telussa on myös tehtävä maakohtaisia tilan- nearvioita.

“

Velanmaksuohjelmien
talouspoliittisten ehtojen
tulisi olla kasvua tukevia.

11 Viime aikojen eniten keskustelua herättänyt teos lienee Carmen Reinhardtin ja Kenneth Rogoffin työpaperi Growth in a time of debt, NEBR working paper 15639

“

On taattava tarpeen mukaan riittävän pitkä ajanjakso ilman velkojen lyhennyksiä, jotta taloutta elvyttävien investointien tekeminen on mahdollista.

3) On taattava tarpeen mukaan riittävän pitkä ajanjakso ilman velkojen lyhennyksiä, jotta taloutta elvyttävien investointien tekeminen on mahdollista. Tämä mahdollistaa velanmaksun tulevaisuudessa.

4) Velkaratkaisuun on hyvä liittää ulkoisia elvyttäviä rahoituslähteitä. Puhuttaessa Saksan aikoinaan saamista velkahelpotuksista, on hyvä muistaa, että Saksalle oli velkahelpotusten ohella tarjolla runsaasti ulkoista lisärahoitusta Marshall-avun muodossa. Tällainen ulkoinen rahoitus on hyvin tärkeää talouden saamisessa jaloilleen. Etelä-Euroopan maille suora ulkoinen tuki olisi luonnollisesti myös tarpeen.

5) Paikalliselle oikeuslaitokselle tulee jättää harkintavaltaa. Sen asema velkojen ja valtion välille syntyvissä kiistatilanteissa on tunnustettava. Näin paikalliset force majeure –tekijät tulevat huomioiduiksi, eikä velanmaksu esimerkiksi joudu ristiriitaan perustuslain kanssa.

SOVITTELUN SITOVUUS

Velkasovitteluproseduurin tulee olla laajapohjainen, läpinäkyvä ja sitova. Ratkaisun kestävyyden kannalta on tärkeää saada mukaan kaikki valtiot, joiden lakeihin nojautuen velkasopimuksia on tehty, ja estää näin korppikotkarahastojen toiminta. Laajapohjaisuuden tavoitetta palvelee parhaiten pysyvä tasapuolinen ja läpinäkyvä velkasovittelumekanismi, joka nojaa kansainvälisiin oikeusperiaatteisiin.

Olennaista on myös luoda selkeät ja läpinäkyvät kriteerit velkahelpotusohjelmille. Tällaisten kriteerien luominen vastaa huoleen sääntöjen hallitsemattomasta murentumisesta, mikä usein esitetään velkahelpotusten vasta-argumenttina. Argumentin mukaan Kreikan velkahelpotukset johtaisivat helposti dominoefektiin, kun muutkin Etelä-Euroopan maat alkaisivat vaatia velkojen mitätöintiä.

Pysyvän velkasovittelumekanismien puitteissa mikä tahansa maa voi toki halutessaan hakeutua velkasovitteluun: oikeutettuihin vaatimuksiin vastataan. Periaatteiden selkeys ja läpinäkyvyys takaavat, että kyse ei ole sääntöjen katoamisesta vaan paremmista säännöistä kestäväen velkatason arvioimiseksi ja soveltuvan maksuohjelman luomiseksi.

“

Saksalle oli velkahelpotusten ohella tarjolla runsaasti ulkoista lisärahoitusta Marshall-avun muodossa.

Saksa 1953 vs. Kreikka 2012

Eräs poliittisessa keskustelussa vahvasti esillä ollut argumentti on, että Kreikan velkoja on jo leikattu, vuonna 2012. Tämä on periaatteessa totta, mutta jättää huomiotta monta olennaista seikkaa. Kreikan vuoden 2012 ja Saksan vuoden 1953 velkahelpotusten vertaaminen onkin hyvin havainnollista.

1. Kreikalle vuonna 2012 myönnetty velkahelpotus on suhteessa paljon pienempi kuin Saksalle 1953 myönnetty.
2. Saksan maksuohjelmaan kytkettiin huomattava määrä sosiaalista ja taloudellista elpymistä tukevia ehtoja. Kreikalla on päinvastoin. Saksan ulkoisten velkojen maksulle määriteltiin katto suhteessa vientituloihin.
3. Kreikalta vaaditaan omaisuuden yksityistämistä siinä, missä Saksa sai hallita keskeisiä talouden sektoreita. Tämä oli koko elpymisen kannalta keskeistä.
4. Kreikan kahdenvälisiä velkoja valtiolle ei ole vähennetty, ainoastaan yksityistä velkaa.
5. Kreikka ei voi käyttää omaa devalvoitua rahaansa velkojensa maksuun, vaan sen täytyy käyttää euroa. Sen kauppataase on kroonisesti negatiivinen.
6. Keskuspankki ei saa rahoittaa Kreikan hallitusta, toisin kuin Saksan keskuspankki (maltillisesti) teki.
7. Saksan tuomioistuimet pystyivät kieltäytymään vahvistamasta ulkoisten oikeuslaitosten päätöksiä, jos ne olivat kansallisen turvallisuuden vastaisia. Kreikalle ei ole annettu mahdollisuutta vedota tällaisiin.
8. Saksalla oli mahdollisuus velanmaksun lykkäämiseen.
9. Saksa sai harjoittaa tuonninkorvaamista tukemalla strategisia aloja.
10. Saksa sai lisäksi Marshall-apua.